

نظام اداره کشور کمک خواهد کرد. اسناد بالادستی ضمن مشخص کردن حوزه عمل، جهت گیری همه دستگاه ها و سازمان های دخیل را بازتعریف می نماید.

فراهم ساختن تمهیدات لازم از جمله بررسی و مطالعه اسناد فرادستی و معین که جایگاه ویژه ای برای تعیین جهت گیری و تحقق چشم انداز افق ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی در بخش های مختلف از جمله آموزش عالی، تحقیقات و فناوری دارد، امری ضروری است.

توسعه آموزش علوم پزشکی برای پاسخ به نیازهای نظام سلامت از اهداف اصلی اسناد بالادستی نظام سلامت است. یکی از محورهای اصلی بسته توسعه راهبردی، هدفمند و ماموریت گرای برنامه های آموزش عالی سلامت، "توسعه رشته ها و مقاطع تحصیلی علوم پزشکی مبتنی بر اسناد بالادستی" است که در این نوشته به تشریح آن می پردازیم.

اسناد بالادستی نظام سلامت و لزوم استفاده از آنها:

منظور از اسناد بالادستی (فرادستی)، اسنادی است که به تصویب بالاترین مراجع قانون گذاری کشور رسیده است و جنبه قانونی دارد. این اسناد باید محور برنامه ریزی بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت کشور به منظور تحقق اهداف توسعه همه جانبه قرار گیرد. اسناد معین نیز، اسنادی است که زمینه ساز تحقق اهداف اسناد فرادستی اند. این اسناد هم سطح با اسناد فرادستی نیستند؛ ولی با آن اسناد همسو می باشند.

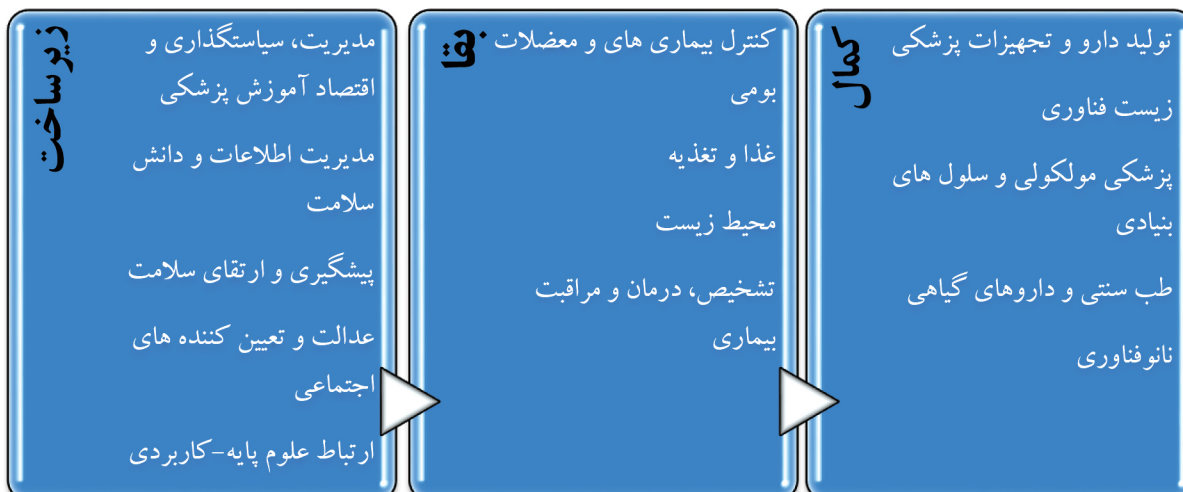
کشور ما یکی از پرسابقه ترین کشورها در برنامه ریزی و تدوین اسناد بالادستی است. تنظیم دوازده برنامه و اجرای ۱۰ برنامه توسعه که اجرای ۵ برنامه بعد از انقلاب بوده است، گنجینه با ارزشی در خصوص برنامه ریزی و اجرای آن است که می تواند چراغ راه ساختن آینده قرار گیرد.

آگاهی از اسناد بالادستی که چتر فراگیر همه اسناد و اقدامات در سطح ملی و استانی می باشد به اشراف ذهنی و لمس و درک جهت گیری های اصولی

نحوه استخراج اولویت رشته ها از اسناد بالادستی

ضرورت ایجاد و یا تاکید بر گسترش رشته های اولویت دار در علوم پزشکی به دو شکل قابل استخراج از اسناد بالادستی می باشد. در شکل اول، به طور مستقیم در اسناد به تاسیس و اهمیت رشته اشاره شده است. به طور مثال در سند سیاست های ابلاغی رهبری در بخش سلامت به طور واضح بر راه اندازی رشته ارزیابی فناوری سلامت (HTA) اشاره شده است. شکل دوم از طریق تحلیل محتوا و توجه به تاکید بر اولویت های کاری اشاره شده در اسناد است که برای محقق شدن این اولویت ها نیاز به راه اندازی رشته تحصیلی مرتبط و یا گسترش رشته های موجود است.

بطور مثال اگر در اسناد بر روی مشکلی تاکید شده باشد می توان از این موضوع به رشته هایی رسید که توانایی مداخله در جهت کاهش این مشکل را دارند.

رشته های میان رشته ای

یکی از سیاستهای اصلی اکثر اسناد بالادستی حوزه سلامت کشور؛ راه اندازی رشته های تحصیلات تکمیلی جدید با رویکرد حیطه های میان رشته ای و علوم و فناوری های نوین است. رشته های میان رشته ای هدفشان ایجاد ارتباط و ترکیب چندین مکتب فکری، حرفه یا فناوری است که با چشم اندازهای ویژه خود در تعقیب یک هدف هستند.

جهت توسعه رشته های میان رشته ای توصیه می شود تبادلات رشته های مختلف افزایش یابد، آشنایی اعضای هیات علمی با نیازهای جدید محیط و توانمندی های سایر رشته ها در رفع آن افزایش یابد، فرایند اداری راه اندازی رشته های میان رشته ای تسهیل یابد و ...

نتیجه گیری

اسناد بالادستی جهت گیری کلی بخش آموزش علوم پزشکی کشور را نشان می دهند. رسیدن به اهداف و رسالت های کشوری پیشرفت علم در علوم پزشکی نیازمند برنامه ریزی و حرکت در جهت تدوین و توسعه رشته های مختلف مبتنی بر اولویت های تاکید شده در اسناد بالادستی می باشد. استخراج نکات کلیدی مرتبط با توسعه رشته ها و تحلیل محتوای آنها از اصلی ترین پیش فرض ها برای برنامه ریزی توسعه آموزش پزشکی است.

نمونه ای از جهت گیری اسناد بالادستی در توسعه رشته ها

یکی از مهمترین اسناد بالادستی حوزه سلامت "نقشه جامع علمی کشور" می باشد. نقشه جامع علمی، برنامه طولانی مدت علم، فناوری و نوآوری در بخش های مختلف از جمله بخش سلامت کشور می باشد. این نقشه مسیر دستیابی به اهداف چشم انداز را مشخص می نماید. به عبارت دیگر الزامات دستیابی کشور به قدرت برتر در سطح منطقه، در نقشه جامع علمی ترسیم گردیده است. حوزه های اولویت داری که در نقشه جامع علمی سلامت ترسیم گردیده است شامل سه حوزه زیرساخت، بقا و کمال می شوند که در هر کدام از این حوزه ها تعدادی نقطه تمرکز ذکر گردیده است. نقاط تمرکز مرتبط با بخش سلامت در حوزه های مختلف در شکل زیر آمده است. یکی از راهکارهای تحقق هر یک از این نقاط تمرکز، تغییر و تکمیل رشته های کنونی و یا تاسیس رشته های جدید است.

به طور مثال "ارتباط علوم پایه - کاربردی" لزوم راه اندازی رشته های میان رشته ای برای حل معضلات پیچیده بهداشتی و درمانی را در بر دارد.

